

KEHF 65-82. ÂYETLER (1)

Selamlar, saygılar hocam. Ellerinizden öper hürmetler sunarım. Hz. Musa ve Hızır diye bilinen kul kıssasından çıkaracağımız sonuç nedir? Hızır denilen bir kul cin midir, melek midir? ...

Cevap: Tuhaf bir soru. Peygamber olmasa dahi Hak erlerinden biri olan ve Hz. Musa'ya manevi bilgiler sunan bir zata şeytan demek ne büyük bir pervasızlıktır! Doğrusu anlamakta zorlanıyorum. Şimdi Tefsîrimizden bu olay hakkında büyük ulemanın görüşlerini takdim edelim:

Kehf Sûresinin: 60-82'nci âyetlerinde Mûsâ ile uşağının, Allah'ın, kendi katından bilgi verdiği bir kulla buluşmak üzere yola çıktıkları, iki denizin birleştiği yerde onu buldukları; Mûsâ'nın ona tâbi olup bir süre onunla dolaştığı; fakat onun, görünürde kendi bildiklerine ters düşen işler yapmasına dayanamayıp ona itirazlarda bulunması yüzünden ayrılmak zorunda kaldığı; ayrılırken o zâtın, yaptığı işlerin içyüzünü Mûsâ'ya açıkladığı anlatılmaktadır.

Kur'ân-ı Kerîm'de ne Mûsâ'nın uşağının ne de karşılaştığı bilgin kulun adından söz edilmez. Ancak yukarıda sevk ettiğimiz hadise ve tefsîrlerdeki rivayetlere göre Mûsâ'nın uşağının adı Yuşa' ibn Nûn, bilgin kulun adı da Hızır, Arapça telaffuzu هـ ادر (هـ ادر)dir.

Hızır'ın peygamberliği ve ebedî yaşadığı hakkında çeşitli rivayetler vardır. Bir rivayete göre Hızır, Âdem'in kendi oğludur. Bir rivayete göre de oğlu Kabil'in veya el-Yesa'nın oğludur. Bir temele dayanmayan bu rivâyetlerin tutarlı yanı yoktur. Müfessirlerden kimi: "*Bunu kendiliğimden yapmadım*"

özüne dayanarak Hızır'ın peygamber, kimi de velî olduğunu, kimi de onun peygamberlik ile siddîklik arasında bir makamda bulunduğunu, bir bakımdan velî, bir bakımdan nebî olduğunu söylemişlerdir.

âzin'in ifadesine göre: Mutasavvıflar ve salâh erbâbı indinde Hızır diridir. Hızır'ın bazı kimselere görüldüğüne, darda kalanlara yardım ettiğine, güzel, hayır yerlerinde bulunduğu dair hikâyeler pek çoktur. Hayât suyundan içtiği için ebedî diriliğe ermiştir. Kendisi Zu'l-Kar-neyn'in veziri imiş. Zu'l-Karneyn hayât suyunu keşfetmek için maiyetiyle birlikte karanlığa girdiği zaman en önde giden Hızır, suyun kaynağını bulmuş, ondan içmiş ve yıkanmış. Fakat Zu'l-Karneyn yolu şaşırdığı için geri dönmüş.

Hızır'ın hayât suyundan içerek ebedî yaşama erdiği tarzındaki rivayetlerin tutar tarafı yoktur. Kâsımî; Bu ârî, Ebû Hayyân, Ebû'l-Huseyn ibn el-Munâvî ve İbn Teymiyye'nin, Hızır'ın öldüğü kanısında olduklarını nakletmektedir.

(devamı yarın..)